

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

10.02.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](#)

✓ МФ: Банките да смятат лихвите с EURIBOR или SOFIBOR

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/195026-%D0%9C%D0%A4%3A+%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%B4%D0%B0+%D1%81%D0%BC%D1%8F%D1%82%D0%B0%D1%82+%D0%BB%D0%B8%D1%85%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D1%81+EURIBOR+%D0%B8%D0%BB%D0%B8+SOFIBOR>

Министерството на финансите е готово с трите мерки, които да доведат до намаляване на лихвите, като най-вероятно те ще бъдат представени до края на седмицата. Новината съобщи финансовият министър и вицепремиер Симеон Дянков пред БНТ вчера.

Досега всяка банка прилага свой метод за определяне на лихвените проценти, без да е ясно как точно е изчислен, докато в Европа тези лихви се определят на базата на публичния индекс EURIBOR плюс определен процент, посочи финансовият министър. Затова и първата идея на неговото министерство е у нас лихвите по кредити за граждани и домакинства да се определят на основата на EURIBOR или SOFIBOR. Според проучване на асоциация „Активни потребители“ у нас само три банки - МКБ Юнионбанк, „ПроКредит“ и Тексимбанк, използват пазарен индекс като SOFIBOR, EURIBOR или LIBOR. Всички останали трезори в проучването използват вътрешно определян „базов лихвен процент“, определян от време на време от орган на банката кредитор.

Второто предложение на Министерството на финансите е голяма част от таксите, които банките сега вземат, или да ги направим незаконни, или да се делят между получателя и банката, каза Дянков. Той даде пример с таксата за оценка на имот, която сега се плаща само от длъжника. "Сега вие плащате някой да изчисли стойността на активите, с която гарантирате кредита, докато в повечето страни разходите се поделят приблизително 50:50. Банката също трябва да плаща, защото получава от лихвите на този кредит", обоснова се министърът. Третата мярка предвижда да премахне долната граница от 400 лв. в закона за потребителския кредит. По думите му изваждането на малките заеми от регулация поощрявало лихварството, а у нас само за миналата година са раздадени над половин милион такива кредити. Очаква се до дни предложенията за законодателни промени да бъдат представени на Асоциацията на търговските банки. От големите банки отказаха коментар по темата за „Класа“ с мотива, че все още не са видели идеите на МФ черно на бяло.

✓ Гръцките политически лидери приеха суровите икономии на Европа

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/195025-%D0%93%D1%80%D1%8A%D1%86%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8+%D0%BB%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B8+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B5%D1%85%D0%B0+%D1%81%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B8+%D0%BD%D0%B0+%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0>

След близо месец политически совалки и консултации гръцкият премиер Лукас Пападимос и лидерите на коалиционните му партньори стигнаха до споразумение с международните кредитори за рестриктивните мерки в замяна на нова финансова помощ, предаде Ройтерс, позовавайки се на правителствени източници. Новината бе потвърдена малко по-късно и от президента на Европейската централна банка (ЕЦБ) Марио Драги. Разговорите бяха в застой заради разногласия по въпроса за намаляването на пенсиите. Според източник от гръцкия кабинет несъгласията по този въпрос между партиите от гръцката коалиция са били изгладени часове преди срещата на еврогрупата, която започна късно снощи в Брюксел. Това даде спокойствие на гръцкия финансов министър Евангелос Венизелос да се изправи срещу колегите си от еврозоната с готово споразумение в ръце. „Заминавам за Брюксел с надеждата, че срещата на еврогрупата ще се осъществи и ще се стигне до позитивно решение по новата програма“, посочи Венизелос пред репортери, преди да излети и да стане ясно категоричното „да“ на партийните лидери. „Финансовото оцеляване на страната в следващите години зависи от този план. Време е всеки да поеме отговорността си“, каза още той. Венизелос представи на колегите си обещание за бюджетни съкращения за 3,3 млрд. евро.

Според говорителя на социалистите от ПАСОК Панос Беглитис основният препъникамаък е бил въпросът за пенсиите. Партиите са се разбрали по искането за съкращения с 22% на брутната минимална месечна заплата от 751 евро на 586 евро. А минималната месечна заплата за хората под 25 години ще бъде намалена с 30 на сто на 527 евро на месец, допълни говорителят, цитиран от АП и БТА. Съкращенията на бюджета за 2012 г. включват още 400 милиона евро от държавни инвестиции и 300 милиона от бюджета за отбраната. Сделката включва в обхвата си и механизъм за рекапитализиране на банките, които държат облигации по гръцкия дълг. Ще има два механизма на рекапитализиране - за най-закъсалите банки и за банките с по-малко проблеми.

Междувременно кредиторите направиха също отстъпки след поредния тур преговори до късно през нощта в Атина. Гърция ще получи една година отсрочка до 2015 година, за да постигне първичен излишък от 4,5 милиарда евро вместо до 2014 г., както се предвиждаше по-рано. Това ще даде на правителството още време да се справи с бюджетните си проблеми.

Съгласно сделката правителството ще трябва също да уточни допълнителни мерки за икономии на стойност 10 милиарда евро до юни и валидни за периода 2013-2015 г.

Ако тройката от ЕЦБ, МВФ и ЕК не дадат зелена светлина на спасителния пакет за 130 млрд. евро, Атина ще бъде изправена в ситуация на неконтролируем фалит, тъй като няма да има пари да си погаси предстоящи плащания по дълга през март. Според официални представители на еврозоната, цитирани от Ройтерс, пакетът трябва да бъде одобрен най-късно до 15 февруари, за да може правната рамка да бъде задействана.

Според рейтинговата агенция Standard and Poog's сделката за реструктуриране на гръцкия дълг може да се окаже недостатъчна, за да успее Атина да поеме към устойчив фискален курс.

✓ Износът на България е скочил с 30% през 2011 г.

http://www.klassa.bg/news/Read/article/195022_%D0%98%D0%B7%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%8A%D1%82+%D0%BD%D0%B0+%D0%91%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%8F+%D0%B5+%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BB+%D1%81+30%25+%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7+2011+%D0%B3

През 2011 г. износът на България към Европейския съюз и трети страни е достигнал 39.3 млрд. лв., сочат данните на Националния статистически институт (НСИ). Така експортът за изминалата година се е увеличил с 29.2% на годишна база, с което се запазва горе долу темпът на нарастване. През 2010 г. експортът ни е нараснал с 33% спрямо 2009 г.

Извън страните от ЕС през 2011 г. сме изнесли стоки и услуги за над 14.8 млрд. лв., или покачване от 24.4%. Вносът, от друга страна, се е увеличил с 19.2 на сто и възлиза на 18.6 млрд. лева.

Общата стойност на внесените стоки през миналата година е около 45.1 млрд. лв., или с над 20 на сто повече от предходната година. Така общото външнотърговско салдо е отрицателно и достига 5.81 млрд. лв., което е с 1.39 млрд. лв. по-малко от сумата за 2010 г. Повече от 2 млрд. лв. е дефицитът на търговското салдо за страните от ЕС, докато към трети страни той възлиза на над 3.8 млрд. лв.

През миналата година най-много продукция се е изнасяла за Турция, Русия, Сърбия, Република Македония, Китай, Украйна и САЩ. Над половината от експорта на България за трети страни е бил насочен към тези партньори. Значително е нараснало количеството стоки, насочени към ЮАР, Канада, Египет, Грузия и Китай, спрямо 2010 г. Най-голям спад е отчетен при износа за Сингапур, Сирия, Перу и Виетнам. Вносът към държавата ни е бил най-силен от Русия (над 8 млрд. лв.), Турция (почти 2.2 млрд. лв.), Украйна (повече от 1.8 млрд. лв) и Китай (около 1.3 млрд. лв.). Само тези 4 страни са формирали повече от две трети от импорта.

Само през декември на 2011 г. общият експорт към ЕС и трети страни е достигнал 3.1 млрд. лв. Това показва ръст от 13.5 на сто спрямо същия период на предходната година. Общият внос също е отбелязал повишение от 7.9% на годишна база до 3.9 млрд. лв. За последния месец на 2011 г. общото външнотърговско салдо също е било отрицателно от 822 млн. лв. Като цяло декември е най-слабият месец за цялата минала година заедно с юни. Припомняме, че тогава ръстът отново беше около 13% спрямо същия период на 2010 г.

Вестник Капитал дейли

✓ За лихвите и хората

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/2012/02/09/1763291_za_lihvite_i_horata/

Дистанционният дебат между правителството и банките за лихвите по заемите днес получи едра развръзка - вицепремиерът Симеон Дянков съобщи, че се готвят три промени в Закона за потребителския кредит. Задачата беше поставена преди седмица от премиера. А разговорът с банките предстои следващата седмица.

Ето и предложенията. Лихвите по жилищни и потребителски кредити ще се изчисляват от банките на база пазарен индекс или индекс, изчислен по методика на БНБ и обявяван от нея. Банките и небанковите компании, които отпускат заеми, няма да имат право да събират такси и комисиони от клиентите за кандидатстване за кредит, за одобрение, за оценка на обезпечение.

Лихвите по съществуващи заеми ще се променят според измененията в базовия индекс. Заемите до 400 лв., които в момента са извън обхвата на Закона за потребителския кредит, ще бъдат включени в него.

Какво ново

Промените ще бъдат въведени в Закона за потребителския кредит и ще важат и за жилищни ипотечни заеми и за такива за потребление. Правилата на закона са валидни както за банките, така и за небанковите дружества, специализирани в отпускане на кредити. Според запознати с промените ще се премахне досегашният начин за формиране на лихвите за крайния клиент чрез пазарен индекс или индекс, изчисляван от кредитора по негова методология.

Занапред това ще става чрез пазарен индекс или изчислен от БНБ индекс по методика на централната банка и обявяван от нея. Това означава, че надбавката на банката си остава фиксирана, а лихвата се променя само когато независещият от банката показател се движи.

Според Симеон Дянков с въвеждането на пазарни индекси се осигурява "много по-голяма предвидимост на това как банките залагат лихвите". Неколкократно изказваното мнение на финансовия анализатор Любомир Христов е, че е необходимо банките да прекратят практиката на едностранна промяна на лихвите именно като използват пазарни индекси за референтни лихвени проценти.

Аргументите му срещу сегашното положение са, че "договорът за кредит е извратен и не е договор, не е доброволно съгласие между две равнопоставени страни, а инструмент за принуда на банка над клиент; че потребителите сега не могат да сравняват офертите и че банките са стимулирани за проциклична лихвена политика и им е дадена възможност да прехвърлят всички рискове към клиентите".

Според председателя на асоциация "Активни потребители" Богомил Николов единственият начин да се спре едностранната промяна на лихвите по кредити от страна на банките е това да се забрани със законова регламентация. Независим икономист коментира, че предложението е добро и осигурява прозрачност, но има опасност банките просто да прехвърлят скритите компоненти в надбавката, т.е. кредитите да поскъпнат.

Другата нова идея е банките да нямат право да събират такси и комисиони за дейности, които са в тяхна полза. Тоест потребителите вече няма да плащат такси за кандидатстване и разглеждане на документи за заем, за одобряване на кредит, за оценка на имот като обезпечение и пр. Размерът на други такси и комисиони, които клиентът ще плаща, няма да може да е по-висок от разхода за съответната услуга.

Пред "Капитал Daily" Любомир Христов посочи още, че "идеята за подялба на банковите такси е доста оригинална, да не кажа идиотска". Според него в тази област е необходимо клиентите да имат реална възможност да се откажат от услуга при промяна (повишение) на таксите. Това от своя страна означава достатъчно ранно и смислено уведомяване за промяна на таксата, допълни той. По думите му в САЩ например промяната в лихви и такси по кредитни карти се обявява лично на всеки клиент по пощата 45 дни преди влизането ѝ в сила.

Изненада за банкери

От Асоциацията на банките в България (АББ) казаха пред "Капитал Daily", че няма да коментират и че не са запознати с предстоящите промени, като в организацията не са получавали нищо. Банкери, потърсени за коментар, също отказаха. Експерти от финансовия сектор коментираха, че така предвидени, тези промени осигуряват увеличение на лихвите по кредити с 2 до 3 процентни пункта. През миналата година се наблюдаваше плавно понижение на лихвите по кредитите, след като банките прекратиха депозитната война и намалиха и цената на привлечения ресурс.

За спада на лихвените нива допринесоха и офертите, които банките предложиха особено активно от края на 2010 и през цялата 2011 г. най-вече по жилищните ипотечни заеми, надявайки се на раздвижване на търсенето и кредитирането и разчитайки на този сегмент за увеличаване на приходите си. Последваха и промо оферти за потребителски кредити. Така лихвите спаднаха до нивата отпреди кризата по времето на кредитния бум. Появиха се и заеми с фиксирани лихви за кратък период от срока при ипотеките, а при потребителските дори за целия срок на кредита. Всичко това обаче се отнася за новите клиенти и не променя вече вдигнатите лихви по старите заеми.

Според други анализатори от финансовия сектор с подобни законови промени може да повторим случая на Унгария, която също въведе законова регламентация в лихвената политика на кредитните институции.

Малките заеми

Една от готвените промени в областта на кредитирането беше посрещната с одобрение от представителите на бранша, който основно ще бъде засегнат. Става въпрос за малките заеми до 400 лв., предлагането на които според промените също ще бъде по Закона за потребителския кредит. В момента те не са в обхвата на закона. И според европейската директива за потребителските кредити тя не се отнася за договори за кредит, чийто общ размер е по-малко от 200 евро (400 лв.) или надвишаваща 75 000 евро (147 000 лв.).

Представители на компании, отпускащи потребителски заеми, определиха идеята за вкарването в закона и на тези под 400 лв. като добра, защото това ще осигури повече прозрачност за потребителите (виж мненията). Законът задължава кредиторите да предоставят подробна информация за лихвата, срока, разходите и пр. по кредита преди сключването на договора, както и да се спазват конкретни изисквания при рекламата на кредити.

Симеон Дянков, министър на финансите:

Сега в България всяка банка решава по собствена методология какъв основен лихвен процент да даде на домакинствата, докато на европейско ниво съществува основен лихвен процент euribor (а в България - sofibor), към който се определя надбавката на банката. В България не е така и ако сравняваш условията на отделните банки, не можеш да прецениш кое ти е по-изгодно. Затова ще въведем един от двата. Освен това сега клиентът плаща някой да изчисли стойността на активите, с които гарантира кредита, докато в повечето страни разходите се поделят приблизително 50:50. Банката също трябва да плаща, защото получава от лихвите на този кредит.

Любомир Христов, финансов анализатор:

Необходимо е клиентите да имат реална възможност да се откажат от услуга при промяна (повишение) на таксите. Това от своя страна означава достатъчно ранно и смислено уведомяване за промяна на таксата. Що се отнася до лихвите, е необходимо банките да прекратят практиката на едностранна промяна именно като използват пазарни индекси за референтни лихвени проценти и се промени сегашната дефиниция за него в закона. Необходимо е и задължително да се създаде финансов омбудсман за извънсъдебно разрешаване на спорове между финансови институции и техните клиенти, както и да се даде възможност на граждани и граждански организации да сезират Конституционния съд.

Валентин Гълъбов, главен изпълнителен директор на "Ти Би Ай кредит":

Включването и на заемите до 400 лв. в обхвата на Закона за потребителския кредит е добра идея. Повече прозрачност не е излишна и не виждам никакви причини да не бъдат включени в регламентация. Всички заеми са еднакви, както и всички кредитодатели. Визията за заемите е една - няма разлика между кредит за 300 лв. и такъв за 499 лв.

Станимир Василев, изпълнителен директор на "Изи асет мениджмънт" ("Изи кредит"):

Това е много добра практика и е напълно нормално и предлагането на малките заеми да бъде законово регламентирано. Резултатът ще бъде по-голяма прозрачност. Не мисля, че това ще намали активността на кредиторите, както и на потребителите на този тип заеми.

✓ Ръстът на износа се забавя, но по-малко от очакваното

http://www.capital.bg/biznes/2012/02/09/1763253_rustut_na_iznosa_se_zabavia_no_po-malko_ot_ochakvanoto/

Износът на България през 2011 г. е нараснал с почти 30% в сравнение с миналата година и е достигнал 39.3 млрд. лв. Ръстът обаче се забавя и през декември достига 13.5%. За сравнение, година по-рано ръстът на износа е бил 33.3%. Макар и с по-бавно темпо вносът също нараства през миналата година с близо 20% до 45.1 млрд. лв. Той обаче продължава да е по-голям като обем от износа и затова външнотърговското салдо за 2011 г. е отрицателно в размер на 5.8 млрд. лв. Това показват предварителните данни на НСИ, които са с подробна разбивка само за експорта към трети страни.

Прогнозите

"Добрата новина обаче е, че износът се забавя, но с по-слаби темпове от предварителните очаквания", коментира Георги Ангелов от "Отворено общество".

Забавянето беше очаквано и от други икономисти, тъй като този компонент на икономиката вече е достигнал предкризисните си нива. Въпреки това прогнозите са външната търговия да продължи да е основен двигател на растежа и през тази година. Сигнал за забавяне на ръста на износа донякъде дойде и от отчетите на публичните дружества за четвъртото тримесечие на 2011 г. Те показаха, че българските компании, които работят за външните пазари или с чужди контрагенти, продължават да са с по-добри показатели спрямо тези, работещи за вътрешния пазар. Но и при тях оперативните резултати вече са със забавен темп на растеж. Повечето български износители, до които се допита "Капитал Daily", обаче са оптимистично настроени за тази година. Те смятат, че ще има ръст макар и слаб през следващите месеци.

"Последните две тримесечия на 2011 г. износът се забавя, което е сигнал, че през следващата година ефектът от слабото възстановяване на икономиката и от високите цени на суровините се изчерпва", коментира Георги Ангелов. През 2012 г. експортът ще расте, но с по умерени темпове - между 15 и 20%, а не както досега, с между 30 и 40%, прогнозира той. Един от основните ни икономически партньори — Германия, също изненада с по-лоши от очакваните данни и свиване на вноса и на износа през декември. Неприятни изненади могат да поднесат Гърция въпреки вчерашното подписване на споразумението с тройката и забавянето на растежа в еврозоната през тази година.

Към трети страни

Износът към трети страни се е увеличил с 24.4% през миналата година и той вече е близо 15 млрд. лв. Само през декември износът за трети страни се е повишил с 5.4% и вече надвишава 1.2 млрд. лв. Въпреки че на годишна база е налице ръст, в някои месеци се наблюдава спад на изнесените стоки към тези държави. За миналата година най-голям спад има експортът към Сингапур, Сирия, Перу и Виетнам.

Статистиката показва, че има значителен ръст на износа към Китай, Канада, Египет и ЮАР. Въпреки това обаче основните ни търговски партньори си остават съседните страни като Турция, Сърбия, Македония. Останалите по-големи дестинации за български стоки са били Русия, Китай, Украйна и САЩ.

През миналата година се увеличава и вносът от трети страни. Той се повишава с 19.2% спрямо 2010 г. и достига 18.6 млрд. лв. Най-голям е ръстът на внесените стоки от Казахстан, Израел, Сингапур и ЮАР, докато най-силен е спадът на вноса от Перу, Иран и Виетнам. На месечна база през декември вносът намалява с 3.5% до 1.5 млрд. лв.

Секторите

Миналата година е била най-успешна за износителите в секторите сурови материали, мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход и минерални горива, масла и подобни продукти. Там е отчетен най-големия ръст на износа за трети страни. В същото време най-голям е бил вносът на химически продукти, минерални горива, масла и др.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Как сами си ритаме енергийната сигурност

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1224248>

Руслан Стефанов, директор на "Икономическа програма" в Центъра за изследване на демокрацията

Вкрая на януари в едно от своите най-остри изказвания за състоянието на енергийния пазар и (не)прилагането на европейските енергийни директиви комисарят по енергетика на ЕС отбеляза, че единственият начин да се гарантира енергийната сигурност на отделните страни членки е чрез обща политика на европейско равнище.

Две събития промениха коренно отношението към енергийната сигурност в Европа през последните години - газовата криза от януари 2009 г. и трагедията във Фукушима от март 2011 г. В отговор членките на ЕС и Европейската комисия решиха да работят за свързването на националните газови пазари чрез интерконектори и да създадат условия за либерализация на общия газов пазар, която да позволи алтернативни доставки по затворените тогава руски тръби.

Трагедията от Фукушима през март 2011 г. доведе до преосмисляне на "ядрения ренесанс" в световен мащаб и до тектонични промени в Европа. Германия спря част от реакторите си и се върна към идеята за постепенно излизане от ядрената енергетика и приемането ѝ като мост до гарантиране на енергийните доставки от възобновяеми и "зелени" източници. Към нея се присъедини Швейцария. Белгия препотвърди намерението си също да се откаже от своите ядрени мощности. Италия взе решение за отказ от ядрена енергетика. Европейската комисия предприе действия за въвеждане на нови правила за сигурност на ядрените централи и в управлението на ядрени отпадъци.

Постигането на енергийна сигурност зависи от много и различни фактори - географско положение, геоложки дадености, международни отношения, социалнополитическа система и икономическо състояние. За България най-общо картината може да се опише по следния начин: разположена на кръстопът; бедна на енергийни залежи; член на ЕС и НАТО; млада

пазарна демокрация със сериозни дефицити в доброто управление и върховенството на закона; една от най-бедните в ЕС икономики с високо социално неравенство.

Към последния фактор трябва да се добави, че България има най-високото потребление на енергия на единица произведен брутен вътрешен продукт в ЕС-27 и че е нетен вносител на енергия. За последното десетилетие зависимостта на страната от внос за задоволяване на брутното енергийно вътрешно потребление е нараснала от под 60% през 2001 г. до 75% през 2008 г., преди да падне до 65% през 2010 г. Ядрената енергия се смята за местен ресурс, макар България дори в дългосрочен период да не може да осигури функционирането на ядрената си централа без внос на ядрено гориво.

Въпреки цялата условност на изчисленията предвид сезонните отклонения, нарастването в търсенето и факта, че дори българското правителство не знае точно колко нефт влиза и колко готова продукция излиза от страната, всеки долар покачване в цената на нефта води до 3-9 млн. евро покачване на "месечната сметка" за енергийно потребление на България, които изтичат от страната за енергиен внос.

Решаването на сложната система от уравнения с много неизвестни се затруднява от още един фактор - енергийната бедност.

Средното българско домакинство е в подобна ситуация - не може да осигури определена минимална температура на жилището си и хранене на основни битови уреди с по-малко от 10% от доходите си. Тъй като България не е нито голям вносител (в европейски мащаб), нито голям производител на енергийни суровини, тя не може да има влияние върху цената на енергийните носители. Следователно поради непрекъснатото покачване на цените на основните енергоносители, нуждата от нови инвестиции със скъп капитал и присъединяването на страната към по-висока ценова зона като ЕС, може реалистично да се очаква, че цените на енергията у нас ще растат в обозримо бъдеще.

Дори ядреното лоби в България, което доскоро твърдеше, че цената на ядрената енергия е най-ниската, започна да признава под натиска за обществена информация около АЕЦ "Белене", че цената на електроенергията от нова централа би била поне 3 пъти по-висока от сегашната.

Изводите за енергийната сигурност на България се налагат от само себе си.

- На първо място трябва да са поощряването и повишаването на енергийната ефективност чрез ускорено използване на предоставените множество грантове и инструменти на ЕС. Когато си вносител, най-евтината енергия е непотребената енергия

- На второ място идва търсенето на алтернативни източници за доставка на основни вносни енергийни суровини. Ситуацията с природния газ е очевиден пример за България. Поради монопола в доставките и в местното разпределение на газ България е една от страните, които получиха най-малка изгода от спада в цените на газа на международния пазар вследствие на шистовата революция в САЩ и развитието на станциите за втечняване и търговия с газ. Ниската битова газификация в страната е очевидна на фона на останалите европейски страни. Високата цена на газа за битови потребители остави българските градове задушени от въглищен и дървесен смог през зимата дори при сегашните субсидирани равнища на цената на тока.

Трябва да бъдат осигурени най-евтините възможни алтернативни доставки на газ. Най-висока сигурност, разбира се, би гарантирало собственото производство. В този смисъл забраната дори на проучванията за шистов газ и съществените пречки пред инвеститорите за проучване в шелфа на Черно море са сериозна бариера пред повишаване на енергийната ни сигурност.

Има редица международни изследвания за ценово най-ефективните решения за подобряване на газовата сигурност на България и те в общи линии се подреждат така от евтино към скъпо:

- създаване на техническа възможност за обръщане на потока в съществуващите тръби;
- изграждане на съвместни терминали за втечнен газ с Турция и/или Гърция; развитието на хранилището в Чирен;
- изграждане на интерконекторите с Гърция, Румъния, Турция и Сърбия.

За тези проекти е осигурено съфинансиране от ЕС и затова може да се каже, че те са задължителни за българската страна.

В това отношение тяхното построяване е далеч по-лесната задача. По-трудната е намирането и договарянето на газ.

- На трето място, пред вид приоритетите на Европа и степента на местна енергийна независимост, която предлагат, би следвало да се изведе като приоритет развитието на възобновяеми енергийни източници.

Целта на държавното подпомагане трябва да се пренасочи от ценовите стимули (високи гарантирани изкупни цени) към стимулиране на малките мощности, при това - обвързано с решения за енергийна ефективност.

Допълнително трябва да се търси стимулиране на местното индустриално развитие в тези сектори - включването на местни производители в международната верига на добавената стойност.

Освен това България трябва да се съсредоточи върху рехабилитацията и изграждането на нови енергийни мрежи. С тях са свързани последните няколко пробива в енергийната сигурност, като прекъсването на тока по Българското Черноморие преди година в разгара на сезона, и ежедневните спираня на електро- и топлоподаването в населените места.

Ако хвърлим поглед по-назад, има един приоритет, който изпъква над останалите - по-добро стратегическо планиране и управление. Достатъчно е да си спомним как липсата на стратегия, желанието за екстензивно развитие на електроенергетиката, базирано на манипулирани прогнози за енергопотребление, и пренебрегването на правила на прозрачност и добро управление доведоха до ангажирането и загубата на стотици милиони левове в проекти като АЕЦ "Белене" и "Цанков камък". На фона на факта, че средно българите имат доход 1/5 от този в ЕС-27, е непросто да се толерират нарушения в обществените поръчки във всички сфери на енергетиката и околната среда. В този смисъл подобряването на финансовите показатели на държавните предприятия през последните 2 г. на фона на кризата е стъпка в правилната посока.

✓ **Даваме 350 млн. лв. за пенсиите на военни и МВР**

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1224195>

С БИСЕР ПЕТКОВ, управител на Националния осигурителен институт, разговаря МИШЕЛ ГУТСУЗЯН

- Г-н Петков, експерти прогнозираят, че заради застаряването на населението около 2030 г. хората ще трябва да се пенсионират на 70 години. Означава ли това, че сегашният пенсионен модел не е адекватен?

- Нарастването на средната продължителност на живота не може да е основание за извода, че разходопокривният модел е изчерпал своите възможности. Повишаването на *възрастта за пенсиониране* е неизбежно в далечно бъдеще, за да се приведе системата в съответствие с нарастващата продължителност на живота.

- Данните на НОИ показват, че от 100 000 души, които ще навършат пенсионна възраст през 2012 г., близо 60% отдавна са пенсионери. Повишаването на възрастта за пенсия ще промени ли това?

- Когато експертите на НОИ правеха разчети за финансовите ефекти от увеличаването на възрастта за пенсиониране от 2012 г., се оказа, че кохортата от българското население, която навършва пенсионна възраст през същата година, е вече "изтощена" - близо 60% вече получават някаква пенсия, било то инвалидна или за ранно пенсиониране. Това се потвърждава и от последните статистически данни, че 32,5% от новоотпуснатите лични пенсии за осигурителен стаж и възраст през 2011 г. са на хора, които не са навършили възрастта за пенсиониране. Те са се пенсионирали по параграф 4 (б. р. - работещи първа или втора категория труд) от Кодекса за социално осигуряване (КСО). Една от целите на по-строгите критерии за пенсия от началото на 2012 г. е да се увеличи ефективната възраст за пенсиониране, която за България е ниска. Друг е въпросът, че потенциалът за това е силно намален, тъй като голяма част от хората излизат в пенсия далеч преди общата възраст.

- С колко процента трябва да се увеличат осигуровките на полицаите и военните, за да покриват разходите за пенсии на бившите кадри на силовите ведомства?

- За да се случи това, осигурителната вноска за фонд "Пенсии" на военнослужещите трябва да бъде 36,6%, което е с около 16 процентни пункта повече от сегашния ѝ размер. Диспропорцията е толкова голяма не само заради ранното пенсиониране, но и заради това, че много военни отпреди прехода продължават да получават пенсиите си. Сега работещите в армията и службите са много по-малко заради промените в тези институции. Не е коректно да се твърди, че голямата диспропорция е само заради привилегиата за значително по-ранното пенсиониране.

- Колко струва покриването на тази диспропорция?

- В бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) за 2012 г. този разход е около 350 млн. лв. Това е разликата между планираните приходи от вноските на служителите на силовите ведомства и разходите за военните пенсионери. Ако се отчете вноската на държавата като осигурител, разликата ще бъде по-малка.

- Имаше опасения, че заради повишаването на стажа и възрастта ще има опашки пред НОИ от кандидат-пенсионери. Случи ли се подобно нещо?

- Всичко беше в рамките на нормалното активизиране на хората в края на годината.

Броят на новите лични пенсии през 2011 г. е 92 842 и е с 5073 по-малък спрямо 2010 г. Сериозно е забавянето на темпа при пенсиите, отпуснати по чл. 69 (б. р. - военни и полицаи). През миналата година те са били 2517, което е с 1155 по-малко спрямо 2010 г. Трябва да се има предвид обаче, че пенсиите по подадените заявления в края на 2011 г. ще бъдат отпуснати през първите месеци на тази година и ще влязат в статистиката за първото тримесечие на 2012-а.

- По данни на статистиката хората с увреждания са 474 000, а НОИ плаща близо два пъти повече инвалидни пенсии.

Защо има разминаване?

- Това е така, защото едно лице с увреждане получава средно по 2,1 инвалидни пенсии. Масово се получава лична инвалидна пенсия за общо заболяване и т. нар. социална инвалидна пенсия. В тези случаи се вземат 25% от размера на втората. Заради това броят на инвалидните пенсии наближава 900 000.

Половината от всички новоотпуснати лични пенсии на хора, които не са навършили пенсионна възраст, са инвалидни. Статистиката не е много по-различна от предишни години, макар че има лек ръст през 2011 г.

- Твърди се, че голяма част от тях са фалшиви. Как ще подобрите контрола?

- От началото на 2012 г. НОИ вече няма представители в експертните лекарски комисии, които определят загубената трудоспособност. За сметка на това се разшириха правомощията на медицинските комисии на института. Те вече ще разглеждат всички решения, на чиято база се отпускат инвалидни пенсии. Превантивна роля ще има и текстът в кодекса, в който се посочва, че лекарите в експертните комисии носят отговорност, ако с решенията си са нанесли вреди на Държавното обществено осигуряване.

- По този повод лекари вече предупредиха, че ще определят по-ниска степен на загубена работоспособност, защото се страхуват от глоби...

- Не мисля, че има такава реална опасност. Изрично е уточнено, че актове ще се съставят само в случаите, когато не е спазена нормативната уредба при издаването на експертното решение. Това изключва възможността за субективна преценка от органите на НОИ. Освен това имуществена отговорност на лекарите в ТЕЛК е имало и преди. Сега нещата се прецизират в полза на обществения интерес.

От 2008 г. до края на 2011 г. медицинските комисии на НОИ са проверили 306 322 експертни решения на ТЕЛК и НЕЛК.

От тях са обжалвани 5912. При 993 случая основанието за отпускане на пенсия за инвалидност е отпаднало, а при много други е намален процентът на трайно намалена работоспособност. За този 4-годишен период НОИ е съставил 553 ревизионни акта за начет на 875 лекари.

- Не смятате ли, че проблемът не е толкова в решенията на медицинската експертиза, а в документите, на чиято основа лекарите определят отпускането на инвалидна пенсия?
- Това е коренът на проблема. Решението до голяма степен трябва да се търси там.
- **Обявихте, че последните промени в пенсионната система ще спестят 6 млрд. лв. до 2020 г. Как ще се случи това, при положение че предвидената икономия от 30 млн. лв. за 2012 г. ще бъде "изядена" от увеличението на минималната пенсия от 1 юни?**
- Сумарно от целия пакет от промени в периода 2012-2020 г. очакваме 5,8 млрд. лв. икономия на разходи във фонд "Пенсии". В действителност през тази година спестяването ще се неутрализира от увеличаването на минималната пенсия. Според прогнозата ни кумулативният ефект до 2020 г. само от увеличението на възрастта за пенсиониране ще е 660 млн. лв. Най-голямо спестяване би трябвало да се получи от промяната на формулата за индексирание на пенсиите. От 2013 г. то ще става само с темпа на инфлация. Разчетите ни са правени при постоянен годишен темп на растеж на инфлация след 2017 г. от 2%.
- **През 2011 г. се отвори допълнителен недостиг в осигурителния бюджет. Има ли риск и през тази година да се стигне до дефицит, който не сте планирали?**
- Направихме всичко възможно да минимизираме този риск. Планът за приходите от осигурителни вноски е съгласуван с Националната агенция за приходите, която ги събира.
- **През 2012 г. за пореден път се удължи осигурителният период, върху който се изчисляват обезщетенията за безработица, болнични и майчински. Това няма ли да намали размера им?**
- Не може да се отговори еднозначно. За тези, които назад във времето са се осигурявали върху по-висок доход, удължаването ще им донесе по-високо обезщетение. Данните за 2011 г., когато също имаше увеличение на периода, показват, че сумите за безработица и болнични не са намалели. Само средното дневно обезщетение за майчинство се е понижало с около 2 лв. Целта на тази мярка е по-тясното обвързване на периода на осигуряване на лицето и неговия осигурителен доход с размера и периода на получаване на обезщетенията.

[Вестник Новинар](#)

✓ 30 000 търговци свързани онлайн с НАП

<http://novinar.bg/news/30-000-targovtci-svarzani-onlajn-s-nap- MzgzMTs1NA==.html>

Около 30 000 търговци от София вече са свързани с дистанционна връзка към НАП. От там посочват и че броят на фискалните устройства, свързани дистанционно с приходната администрация в София град, София област, Благоевград, Перник и Кюстендил, са почти 40 000. Най-голям е броят на касовите апарати с дистанционна връзка в обектите за търговия на дребно с хранителни стоки.

Само в София онлайн връзка с НАП вече имат близо 2000 търговци на храни, а в целия регион – 3490. Освен това с тях са свързани и 96 кина, театри и концертни зали, 29 библиотеки, музеи и галерии в София.

От агенцията припомниха, че притежателите на фискални устройства трябва да ги свържат онлайн с тях. Те предупредиха, че ако не направят връзка в законовия срок, рискуват да бъдат глобени с до 10 000 лв., а обектът им да бъде запечатан.

От НАП посочиха и че от 1 април данъчните инспектори започват масови проверки в търговските обекти. Според тях над 80 процента от работещите в момента касови апарати могат да бъдат модифицирани, като не се налага купуването на ново фискално устройство.